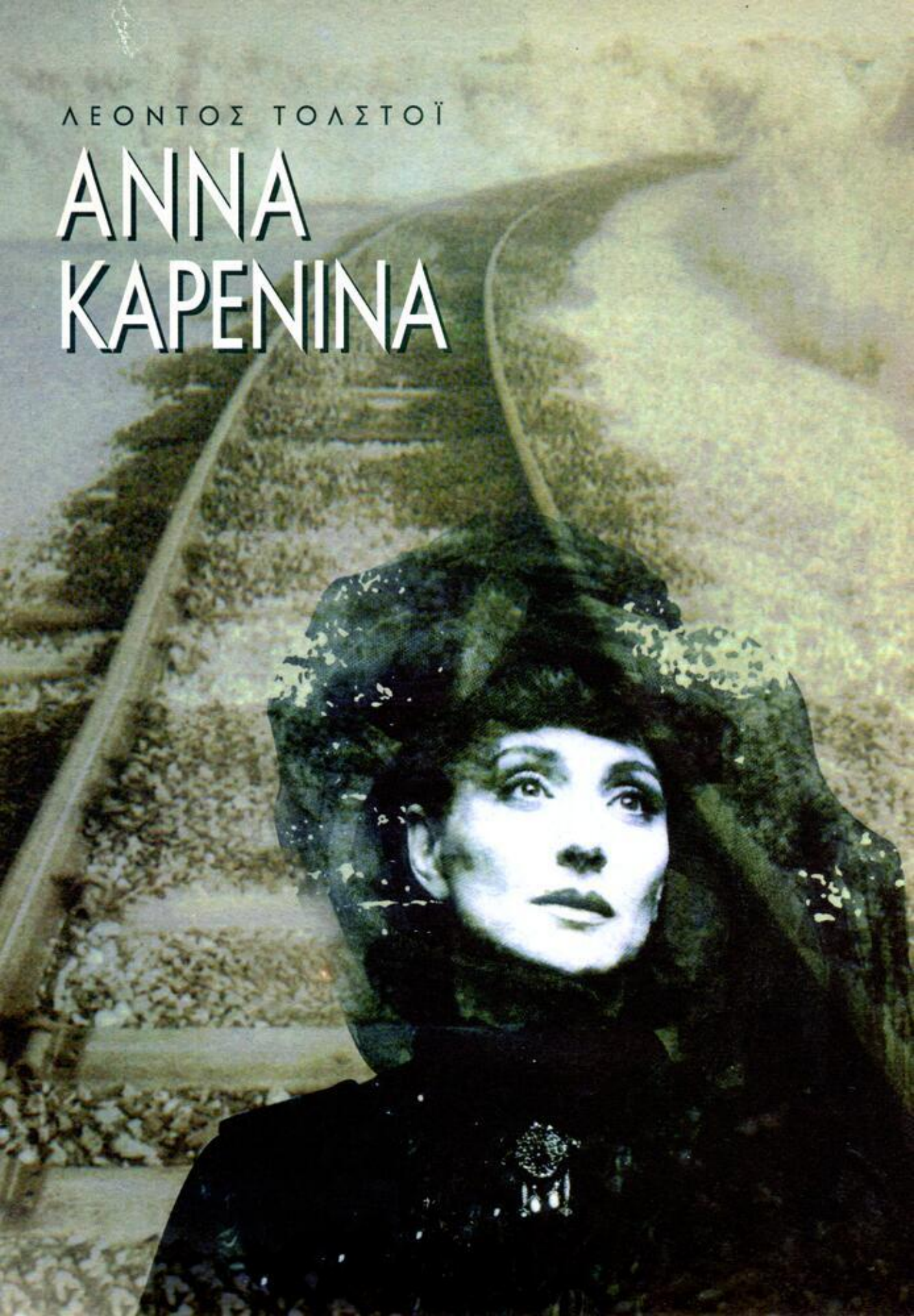

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ

ANNA KARENINA

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ

ANNA KARENINA

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΑΞΙΑΝΑ

ΙΔΡΥΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

Νίκος Βεργέτης
παραγωγός

Κώστας Γεωργουσόπουλος
κριτικός θεάτρου, συγγραφέας

Λέα Κούση
σκηνογράφος

Νίκος Κουτελιδάκης
σκηνοθέτης

Γιάννης Λάτσιος
οικονομολόγος

Τατιάνα Λύγαρη
ηθοποιός

Νότης Μαυρουδής
μουσικοσυνθέτης

Κώστας Μουραελάς
συγγραφέας

Λευτέρης Ξανθόπουλος
σκηνοθέτης-συγγραφέας

Νίκος Περέλης
σκηνοθέτης-συγγραφέας

Γιάννης Χουβαρδός
σκηνοθέτης

Λαλούλα Χρυσικοπούλου
σκηνογράφος

Οι παραστάσεις στην Ελλάδα
πραγματοποιούνται
με την αρωγή
του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
του ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
και την ευγενική συμπαράσταση
της ΡΩΣΙΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ
της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ
του ΕΛΛΗΝΟΡΩΣΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ
της ΚΑΡΔΑΣΙΔΙΣ S.A.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ

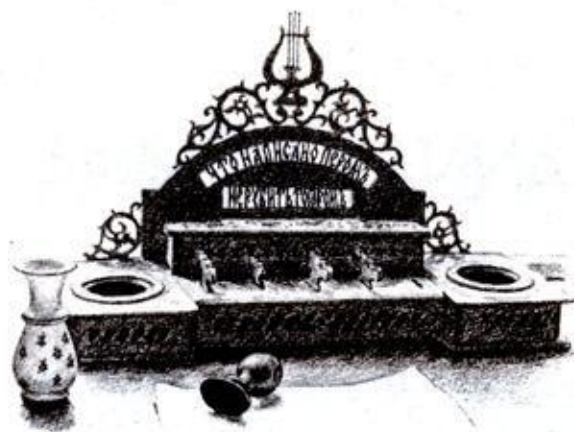
ANNA KARENINA

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΤΒΕΡ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

4, 5, 6 και 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1996

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΙΔΑΣ

Στη δική μου παράσταση, για μένα πολύτιμη, γιατί έμεινε πιστή στα χνάρια της μεγάλης ρώσικης κλασικής παράδοσης και στο πνεύμα του Τολστόι, που έφτανε ως το βάθος της ανθρώπινης ψυχής, σ' αυτή την παράσταση, που στηρίζουν άψογοι ερμηνευτές, «εισέβαλλε» η υπέροχη ελληνίδα.

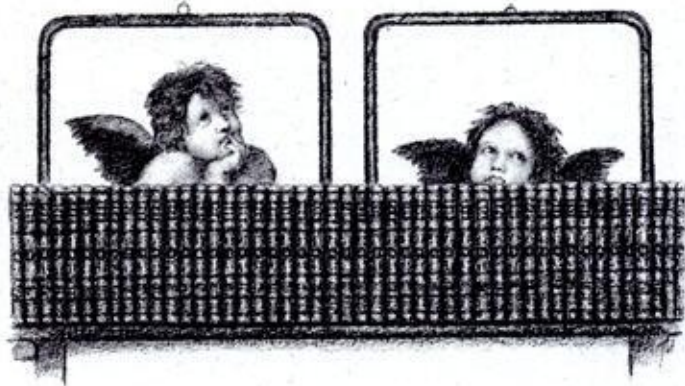
Την «Άννα» Λύγαρη του Τολστόι τη λάτρεψε, όχι μόνον ο Καρένιν και ο Βρόνσκι αλλά και ο ρώσος θεατής.

Είμαι βέβαιη ότι το ίδιο θα την αγαπήσει και ο έλληνας θεατής.

Δύο μεγάλοι πολιτισμοί, της Ελλάδας και της Ρωσίας, αμίγουν σ' αυτή την παράσταση.

Ελπίζω στην επιτυχία της.

Β. Ελευθερίου

ΜΕ ΔΥΟ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ...

Οι φίλοι με είπανε τρελή.

Και το «γιατί» ήταν η απορία όλων.

Μα πώς μπορείς να πεις 'όχι στην πρόταση-πρόκληση να ερμηνεύσεις την Άννα Καρένινα στη δική σου γλώσσα στην πατρίδα που τη γέννησε και τη λάτρεψε και να συνεργαστείς με ανθρώπους που την είχαν αλφαβητάρι τους. Κι ύστερα, πώς να μη μπεις στον πειρασμό να παρουσιάσεις τη δουλειά σου αυτή και στην Ελλάδα.

Κι έτσι η περιπέτεια άρχισε.

Όλα τ' άλλα ακολούθησαν.

Η συνειδητοποίηση του εγχειρήματος. Η Καρένινα μιλάει τη γλώσσα την ελληνική στην καρδιά της Ρωσίας. Δύο γλώσσες, δύο σχολές, έπρεπε να μάθουν να ανασαίνουν μαζί. Δύο πολιτισμοί να διασταυρωθούν επί σκηνης και να συνκεφέρουν το λόγο τους. Να καταργηθούν οι φραγμοί της γλώσσας ώστε να πέσουν τα σύνορα και στην τέχνη του θεάτρου.

Στη Ρωσία λένε ότι ο κάθε ρώσος έχει στην καρδιά του τη δική του Άννα. Όταν, στο τέλος της παράστασης αγκάλιασαν την ελληνίδα Άννα με την θερμότερη αποδοχή τους, κατάλαβα ότι δεν πρόδωσα την Άννα των ονείρων τους.

Ήταν μεγάλες οι στιγμές. Δεν κρύβω ότι ένιωσα υπερηφάνεια και σαν ηθοποιός αλλά πιο πολύ σαν ελληνίδα. Εύχομαι κι εγώ, όπως και όλος ο θίασος, η διγλώσσα Άννα Καρένινα, να συγκινήσει εξίσου και τους έλληνες θεατές.

ΤΑΤΙΑΝΑ ΛΥΤΑΡΗ

Ο Τολατόι στο σταθμό του τρένου για το Κατσέτ, 1909

ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΤΒΕΡ

Ιδρύθηκε το 1745 στο Μοναστήρι Φιοντόρωφ του Τβερ και είναι ένας από τους πρώτους μόνιμους θιάσους της Ρωσίας. Η πρώτη παράσταση είχε τον τίτλο *Όπερα ή Διάλογος για τον Αλέξανδρο τον Μακεδόνα*. Φέτος γιορτάζει τα 250 χρόνια από την ίδρυσή του. Όλα αυτά τα χρόνια της συνεχούς λειτουργίας του συντηρεί και ανανεώνει την κλασική παράδοση του ρώσικου δραματολογίου. Στο ρεπερτόριο της Κεντρικής, Νέας και Παιδικής Σκηνης περιλαμβάνονται έργα κλασικών και σύγχρονων, Ρώσων και ξένων θεατρικών συγγραφέων. Στο Θέατρο λειτουργεί επίσης παράρτημα της Δραματικής Σχολής του Θεάτρου Μάλι. Τα τελευταία 22 χρόνια την καλλιτεχνική διεύθυνση του θεάτρου έχει η σκηνοθέτις Βέρα Εφρέμοβα, καλλιτέχνις του λαού της Ρωσίας, τιμημένη με το Κρατικό Βραβείο της Ρωσίας.

Л. Н. Толстой
АННА КАРЕНИНА

Новая редакция инсценировки

романа и постановка

Перевод на греуеский

Художник

Художник по костюмам

Музыкальное оформление

Помощник режиссера

Веры Ефремовой

Павлины Галанопулу

А. Г. Иванов

Е. А. Могильницкая

Г. В. Семенова

Е. Н. Рагузния

Действующие лица и исполнители

Анна Аркадьна Каренина

Татьяна Лигари

(Греция, Афины)

Алексей Александрович Каренин,

ее муж нар. арт. России

А. А. Чуйков

Сережа, их сын

Граф Алексей Кириллович

Вронский засл. арт. России

К. Г. Юченков

Князь Степан Аркадьевич

Облонский (Стива), брат Анны

засл. арт. России

Л. А. Брусин

Княгиня Дарья Александровна (Долли),

его жена заср. арт. России

И. В. Андрианова

Графина Лидия Ивановна

нар. арт. России

Н. В. Хонина

Княгиня Елизавета Федоровна

Тверская (Бетси) заср. арт. России

В. Д. Рычкова

Тушкевич

арт. А. Е. Журавлев

Офицеры

арт. А. Е. Журавлев

арт. В. О. Кулагин

арт. З. Х. Мирзоев

В. А. Царский

Диктор

В. А. Царский

Аннушка, горничная Анны Карениной

арт. Н. В. Плавинская

Корней, камердинер в доме Карениных

арт. В. О. Кулагин

Камердинер Алексея Вронского

арт. Б. Н. Лифанов

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ
ANNA KARENINA

Σκηνοθεσία : ΒΕΡΑ ΕΦΡΕΜΟΒΑ
Διασκευή (Νέα Γραφή) : ΒΕΡΑ ΕΦΡΕΜΟΒΑ
Μετάφραση : ΠΑΥΛΙΝΑ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
Σκηνικά : Α.Γ. ΙΒΑΝΟΦ
Κοστούμια : Ε.Α. ΜΟΓΚΙΛΙΝΣΚΑΓΙΑ
Μουσική Επιμέλεια : Γ.Β. ΣΕΜΕΝΟΒΑ
Βοηθός Σκηνοθέτη : Ε.Η. ΡΑΓΚΟΥΖΙΝΑ

Η μουσική της παράστασης είναι του Π.Ν. Τσαϊκόφσκι

ΔΙΑΝΟΜΗ

Άννα Αρκάντιεβνα Καρένινα : ΤΑΤΙΑΝΑ ΛΥΓΑΡΗ
Αλεξέι Αλεξάντροβιτς Καρένιν,
ο σύζυγός της : Α.Α. ΤΣΟΥΪΚΩΦ
(καλλιτέχνης του λαού της Ρωσίας)
Σεριόζα, ο γιος της : ΤΕΡΕΖΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
Κόμης Αλεξέι Κιρίλοβιτς Βρόνσκι : Κ.Γ. ΓΙΟΥΤΣΕΝΚΩΦ
(διακεκριμένος ηθοποιός της Ρωσίας)
Πριγκίπας Στεπάν Αρκάντιεβιτς Ομπλόνσκι
(Στίβα), αδερφός της Άννας : Λ.Α. ΜΠΡΟΥΣΙΝ
(διακεκριμένος ηθοποιός της Ρωσίας)
Πριγκίπισσα Ντάρια Αλεξάντροβνα
(Ντόλλυ), η σύζυγος του : Ι.Β. ΑΝΤΡΙΑΝΟΒΑ
(διακεκριμένη ηθοποιός της Ρωσίας)
Κόμισσα Λίντια Ιβάνοβνα : Ν.Β. ΧΟΝΙΝΑ
(καλλιτέχνης του λαού της Ρωσίας)
Πριγκίπισσα Ελισσαβέτα
Φιοντόροβνα Τβερκάγια (Μπέτα) : Β.ΝΤ. ΡΙΤΣΚΟΒΑ
(διακεκριμένη ηθοποιός της Ρωσίας)
Τουσκέβιτς : Α.Ε. ΖΟΥΡΑΒΛΕΦ
Αξιωματικοί : Α.Ε. ΖΟΥΡΑΒΛΕΦ, Β.Ο. ΚΟΥΛΑΓΚΙΝ,
Ζ.Χ. ΜΙΡΛΟΕΦ, Β.Α. ΤΣΑΡΣΚΙ, Β.Α. ΤΣΑΡΣΚΙ
Γιατρός : Β.Α. ΤΣΑΡΣΚΙ
Άννουσκα, καμαριέρα της Άννας Καρένινα : Ν.Β. ΠΛΑΒΙΝΣΚΑΓΙΑ
Κόρνεϊ, υπηρέτης στο σπίτι του Καρένιν : Β.Ο. ΚΟΥΛΑΓΚΙΝ
Υπηρέτης του Αλεξέι Βρόνσκι : ΜΠ.Ν. ΛΙΦΑΝΩΦ

Από τις παραστάσεις του έργου στη Ρωσία

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ

ANNA KARENINA

Ο Αλεξί Καρένιν, υψηλό κρατικό στέλεχος, η όμορφη και αρκετά νεότερη σύζυγός του Άννα και ο δεκάχρονος γιος τους Σεριόζα, ζουν μian ήρεμη και «τακτοποιημένη» οικογενειακή ζωή.

Όταν όμως η Άννα, στο πρόσωπο του αξιωματικού Βρόνσκι, γνωρίζει τον αληθινό έρωτα, όλα αντρέπονται και καταρρέουν.

Α' ΠΡΑΞΗ

Εικόνα 1η

(Σε φιλικό σπίτι των Καρένιν)

Στη διάρκεια μιας δεξίωσης ο Βρόνσκι εκμεταλλεύεται την ευκαιρία να εξομολογηθεί στην Άννα το μεγάλο του έρωτα γι' αυτήν. Εκείνη τον αποδαρρύνει και τον αποκρούει, είναι, ωστόσο, φανερό ότι δεν μένει αδιάφορη. Όταν ο σύζυγός της την καλεί να φύγουν, εκείνη προτιμά να μείνει για το δείπνο και συνεχίζει την ενδιαφέρουσα συζήτησή της.

Εικόνα 2η

(Στο σπίτι των Καρένιν)

Ο Καρένιν είναι αναστατωμένος από την οικειότητα της Άννας με τον Βρόνσκι και τη θερμή συζήτησή τους. Ψυπνάζει η ζήλεια του αλλά και ο φόβος για τα σχόλια του κόσμου. Φαινομενικά ήρεμος, την επικρίνει για επιπόλαιη συμπεριφορά.

Η Άννα αποφεύγει τη συζήτηση την ενοχλεί. Βρίσκεται στο δικό της κόσμο. Ευτυχισμένη και αμήχανη. Προφασίζεται ότι πάει για ύπνο. «Είναι πολύ αργά πια...», λέει. Πράγματι, ο έρωτας έχει κιάλας ανθίσει μέσα της.

Εικόνα 3η

(Στο σπίτι του Βρόνσκι και στο εξοχικό των Καρένιν)

Δύο μήνες αργότερα έρχεται κι ο καρπός του έρωτα. Η Άννα είναι έγκυος. Ο Βρόνσκι αδημονεί να την συναντήσει κι αποφασίζει να πάει στο εξοχικό των Καρένιν. Στο μεταξύ παίρνει ένα σημείωμα από τον αδερφό του, ο οποίος αποδοκιμάζει αυτόν τον δεσμό. Για την Άννα όμως ζυγώνει η ώρα που θα αρχίσει να πληρώνει το βαρύ τίμημα του μεγάλου της έρωτα. Η παρουσία του αγαπημένου της γιου, του Σεριόζα, τη γεμίζει αγωνίες και τύψεις. Ο Βρόνσκι τη βρίσκει σε απόγνωση. Του αποκαλύπτει την εγκυμοσύνη της κι αυτός της ζητά ν' αφήσει τον άντρα της και να ενώσουν τις ζωές τους. Όταν, αργότερα, ο άντρας της της ζητά να πάνε μαζί στις ιπποδρομίες εκείνη αρνείται. Έχει υποσχεθεί στη φίλη της Μπέτσου να πάνε μαζί. Πρέπει να έχει ευκαιρία να συναντήσει τον Βρόνσκι.

Εικόνα 4η

(Στον ιππόδρομο)

Ο Βρόνσκι παίρνει μέρος στις ιπποδρομίες και πέφτει από το άλογο. Η Άννα ξεσπάει φανερά σε κλάματα και όταν ο Καρένιν την επιπλήττει για την απρεπή συμπεριφορά της, εκείνη αυθόρμητα του ομολογεί τον έρωτά της για τον Βρόνσκι. Παγώνει ο Καρένιν και την καλεί να επιστρέψουν αμέσως στην Πετρούπολη. Πάνω απ' όλα μοιάζει να νοιάζεται για την τιμή και την αξιοπρέπειά του.

Μαρία Αλεξάντροβνα Γκόρκουνγκ (1860), κόρη του Πούσκιν, από την οποία ο Τολστόι εμπνεύστηκε την Άννα Καρένινα

Σχέδια για την Άννα Καρένινα, 1870

ΔΕΞΙΑ

Σ' αυτό το δωμάτιο της Γιάνναγια Πολιάνο έγραψε ο Τολστόι την Άννα Καρένινα

Εικόνα 5η
(Στο γραφείο του Καρένιν)

Ο Καρένιν πασχίζει να πείσει τον εαυτό του ότι δεν αξίζει να είναι δυστυχισμένος για μια ανάξια σύζυγο. Όταν η Άννα έρχεται να του ζητήσει να πάει στη Μόσχα, αυτός αρνείται. Η Άννα του δηλώνει ότι δενδέχεται πλέον να εκπληρώνει τα συζυγικά της καθήκοντα και ο Καρένιν σχολιάζει πικρά αυτήν την περιέργη ηθική αντίληψη, που αρνείται τις συζυγικές σχέσεις και δικαιώνει την συζυγική απιστία. Τώρα, θέτει τους δικούς του όρους. Δεν θα έχουν σχέσεις αλλά εξωτερικά θα συμπεριφέρονται σαν σύζυγοι. Και, φυσικά, θα πάψει να συναντά τον Βρόνσκι.

Εικόνα 6η
(Στο δωμάτιο της Άννας)

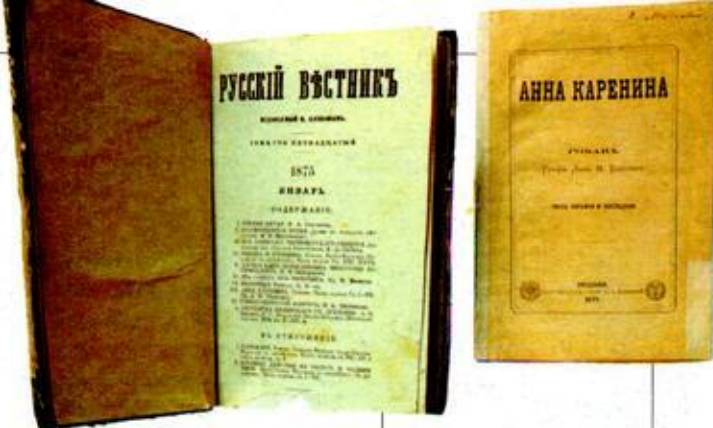
Ωστόσο, ο Βρόνσκι επισκέπτεται την Άννα και της ζητά και πάλι να φύγει μαζί του. Δεν πρέπει να ζει αυτόν τον εξευτελισμό. Εκείνη όμως μόνο στη δική του αγάπη βρίσκει τη δικαίωση του εαυτού της και την υπερηφάνεια της κι ας φάνηκαν κιόλας τα πρώτα σύννεφα στη σχέση τους. Αν' τη φίλη της τη Μπέσου μαθαίνει ότι ο Βρόνσκι κάνει τη ζωή του, όσο εκείνη μένει κλεισμένη στο σπίτι. Η ζήλεια τη βασανίζει, έστω κι αν αυτός αρνείται. Ίσως η μόνη λύση είναι να πεθάνει. Για να γλιτώσει και η ίδια κι οι άλλοι. Την έχει επηρεάσει και ένα σημαδιακό όνειρο που είδε, ότι θα πεθάνει στη γέννα. Ο Βρόνσκι φεύγει ανήσυχος και σε λίγο εισβάλλει ο οργισμένος Καρένιν. Σχεδόν βίαια της αποσπά τα ερωτικά γράμματα του εραστή της. Δεν ανέχεται πλέον να τον συναντά η Άννα στο δωμάτιό της. Της δηλώνει ότι ξεκινάει το διαζύγιο κι ο ίδιος φεύγει για τη Μόσχα. Το παιδί τους θα μείνει με την αδερφή του. Τα παρακάλια της Άννας δεν τον μεταπειθούν.

Εικόνα 7η
(Στο σπίτι του Στίβα, στη Μόσχα)

Ο αδερφός της Άννας, προσπαθεί να αποτρέψει τον Καρένιν από το χωρισμό. Το ίδιο και η γυναίκα του, η Ντόλλυ, που δεν θέλει να πιστέψει ότι η Άννα τον απάτησε, μέχρι που μαθαίνει ότι η ίδια το έχει ομολογήσει. Πρέπει όμως να τη συγχωρήσει. Δεν είναι λύση το διαζύγιο. Κάτι τέτοιο θα σκοτώσει την Άννα. Ο Καρένιν όμως δεν θέλει ν' ακούσει τίποτα. Την μισεί, πια. Τον πρόδωσε και τον εξευτέλισε. Εφτασε ν' αμφισβητήσει ακόμα κι αν ο Σεριόζα είναι δικό του παιδί. Τη συζήτηση διακόπτει ο Στίβα που του φέρνει ένα τηλεγράφημα. Ο Καρένιν, μόλις το διαβάσει, φεύγει. Είναι από την Άννα. Τον ικετεύει να έλθει και να την συγχωρήσει, για να βρει γαλήνη. Είναι βαριά άρρωστη. Πεθαίνει.

Εικόνα 8η
(Στο σπίτι των Καρένιν)

Ο Καρένιν βρίσκει την Άννα σε κρίσιμη κατάσταση, μετά τον τοκετό. Κοντά της, ο γιатρός, η μαμή και ο Βρόνσκι, που κλαίει. Μέσα στο παραλήρημά της μιλάει για την καλωσύνη του Καρένιν, για τον Σεριόζα, για το νεογέννητο. Όταν συνέρχεται και συνηδαιποποιεί την παρουσία του Καρένιν, του ζητά να την συγχωρήσει, πριν πεθάνει. Καλεί και τους δύο κοντά της να δώσουν τα χέρια. Ο Καρένιν συγκινημένος συγχωρεί τον Βρόνσκι και εξομολογείται τη μεγάλη του επιθυμία για εκδίκηση, μέχρι τη στιγμή που αντίκρουσε την Άννα. Τότε, πήρε την απόφαση μιας συγνώμης, που τον κάνει ευτυχισμένο. Θέλει πια να ζήσει μαζί της κι αδιαφορεί για την καταφρόνια της κοινωνίας.

Αριστερά: Στο περιοδικό «Ρώσικος Ταχυδρόμος» 1875, δημοσιεύτηκε το πρώτο μέρος της Άννας Καρένινα
Δεξιά: Σε αυτόνομη έκδοση το τελευταίο μέρος της Άννας Καρένινα

Νικόλαϊ Παύλοβιτς Χμέλεβ, ηθοποιός (μαθητής των Στανισλάφσκι και Ντεμίροβιτς-Ντάντσενκο στο ρόλο του Α.Α. Καρένιν στο Θέατρο Τέχνης της Μόσχας, 1937)

Β' ΠΡΑΞΗ

Εικόνα 9η
(Στο σπίτι των Καρένιν)

Η Μπέτου προσπαθεί να πείσει την Άννα, που βρίσκεται πια στην ανάρρωση, να δει για τελευταία φορά τον Βρόνσκι. Φεύγει για την Τασκένδη. Εκείνη, παρόλο που λαχταρά να τον συναντήσει, αρνείται. Ο Καρένιν δεν κρύβει την ικανοποίησή του για την απόφασή της κι αυτό την εκνευρίζει χειρότερα. Ο αδερφός της, ο Στίβα όμως έχει καταλάβει ότι το μόνο που απομένει πια είναι το διαζύγιο. Απροσδόκητα καταφθάνει και ο Βρόνσκι κι η Άννα αφήνει τα αισθήματά της να ξεχειλίσουν: «Είμαι δική σου». Τα σχέδια της αναχώρησής του για την Τασκένδη, δεν ισχύουν πια. Φεύγουν κι οι δυο τους για την Ιταλία. Εκεί θα ζήσουν σαν σύζυγοι.

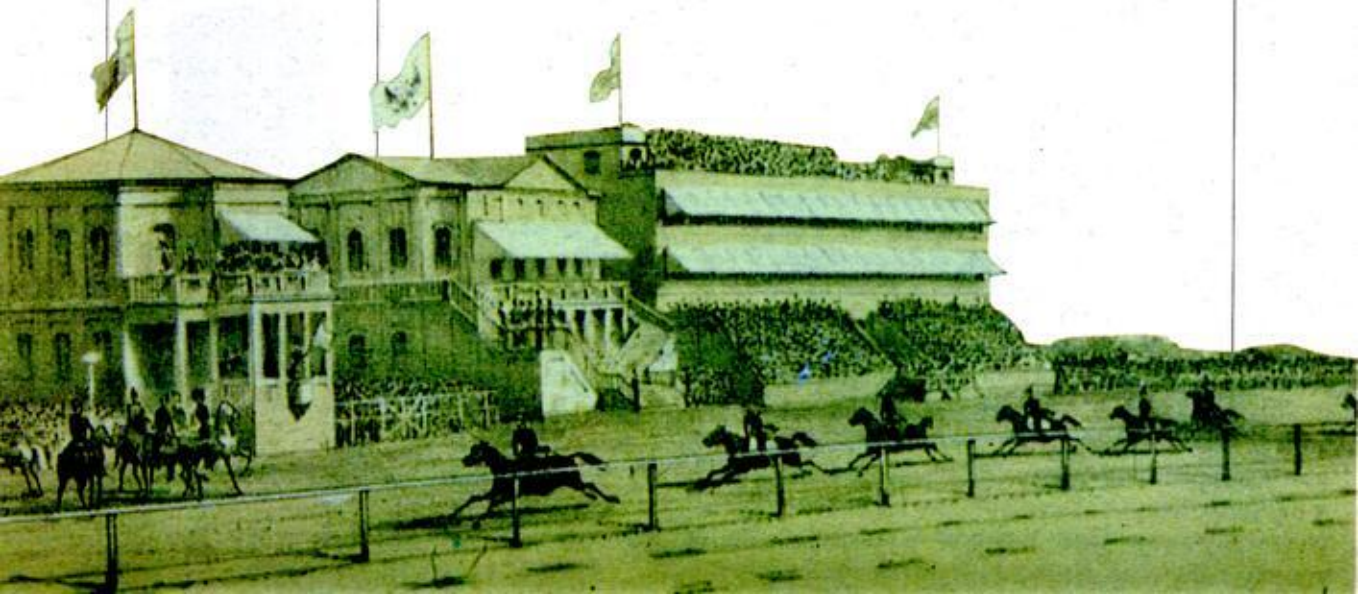
Εικόνα 10η
(Στο γραφείο του Καρένιν. Ενάμισυ χρόνο αργότερα)

Η κόμισσα Λίντια Ιβάνοβα προσπαθεί με κάθε τρόπο να παρηγορήσει τον Καρένιν, που είναι απελπισμένος. Προσφέρεται να φροντίζει τον Σεριόζα και τις υποθέσεις του σπιτιού σαν οικονόμος. Είναι φανερό ότι τον αγαπάει. Στο μεταξύ η Άννα, που έχει γυρίσει από την Ιταλία, της στέλνει ένα γράμμα, όπου απελπισμένα την εκλιπαρεί να μεσολαβήσει στον Καρένιν να της επιτρέψει να δει τον γιο της. Εκείνος φαίνεται να μην έχει αντίρρηση αλλά η κόμισσα τον αποτρέπει. Μια τέτοια συνάντηση θα τραυματίσει την ψυχή του παιδιού.

Εικόνα 11η
(Στο δωμάτιο του Σεριόζα)

Η συνάντηση όμως γίνεται. Η Άννα έρχεται κρυφά στο σπίτι την ημέρα των γενεθλίων του γιου της. Είναι πολύ συγκινημένοι και οι δυο. Ο Σεριόζα την λατρεύει κι αυτή τον συμβουλεύει ν' αγαπάει τον πατέρα του γιατί εκείνος είναι καλύτερος, ενώ αυτή έχει φταίξει. Φεύγει βιαστικά για να μην την βρει εκεί ο Καρένιν αλλά δεν αποφεύγει την συνάντησή μαζί του.

Χειρόγραφα του
Λ.Ν. Τολστόι:
Εξι διαφορετικοί
πρόλογοι για την Άννα
Καρένινα

Γ' ΠΡΑΞΗ

Εικόνα 12η

(Στο αγρόκτημα του Βρόνσκι)

Η Άννα και ο Βρόνσκι ζουν απομονωμένοι στο περιθώριο μιας κοινωνίας που δεν τους αποδέχεται. Εκείνος μπορεί, με τη δουλειά του, να ζει μέσα στον κόσμο. Για την Άννα όμως η κατάσταση είναι αφόρητη. Ο Βρόνσκι περιγράφει τη ζωή τους στην Ντόλλυ, που ήρθε να τους επισκεφθεί, και της ζητά να πείσει την Άννα να ζητήσει διαζύγιο. Ο Καρένιν δύσκολα θα δεχτεί το διαζύγιο. Κι αν ακόμα το δώσει, αυτό σημαίνει ότι η Άννα θα χάσει τον γιο της. Άλλωστε, εξαιτίας της υγείας της, δεν μπορεί πια να κάνει άλλα παιδιά. Ακόμα κι η αγάπη του Βρόνσκι είναι αμφίβολη.

Εικόνα 13η

(Στο σπίτι του Βρόνσκι. Λίγους μήνες μετά)

Οι φόβοι της Άννας επαληθεύονται. Ο Βρόνσκι ζει τη δική του ζωή με τις ασχολίες και τα ενδιαφέροντά του. Δεν τη θέλει μαζί στα ταξίδια του. Της αρνείται να τον συντροφεύσει στη Μόσχα. Η συμπεριφορά του έχει γίνει ψυχρή και η Άννα το νοιώθει. Δέχεται, λοιπόν, να ζητήσει διαζύγιο, αρκεί να την πάρει μαζί του στη Μόσχα.

Εικόνα 14η

(Στην Πετρούπολη)

Ο Στίβα πιέζει τον Καρένιν να δώσει το διαζύγιο. Περιγράφει τη δυστυχία της Άννας και τη δραματική ζωή της στη Μόσχα. Ζητά να την λυπηθεί. Του θυμίζει τις υποσχέσεις του και κάνει έκκληση στα χριστιανικά του αισθήματα. Ο Καρένιν όμως αρνείται το διαζύγιο.

Εικόνα 15η

(Σε νοικιασμένο δωμάτιο στη Μόσχα)

Η στιγμή της σύγκρουσης με τον Βρόνσκι έφτασε. Η Άννα ξέρεει ότι δεν την αγαπάει πια. Η μητέρα του, που δεν εγκρίνει τη σχέση τους, θέλει να τον παντρέψει με κάποια άλλη. Είναι απελπισμένη και τα νεύρα της κλονισμένα. Δεν αρκεί η ντροπή της ούτε ο χωρισμός από το γιο της. Έρχεται να προστεθεί και ο προδομένος της έρωτας, για τον οποίο δυσίασε τα πάντα. Δεν απομένει παρά ο θάνατος για να τελειώσει το μαρτύριό της. Φτάνει και το τηλεγράφημα του Καρένιν που αρνείται το διαζύγιο. Αρνείται να ακολουθήσει τον Βρόνσκι στο χωριό και μένει μόνη σε πλήρη απόγνωση.

Εικόνα 16η

(Στο σιδηροδρομικό σταθμό)

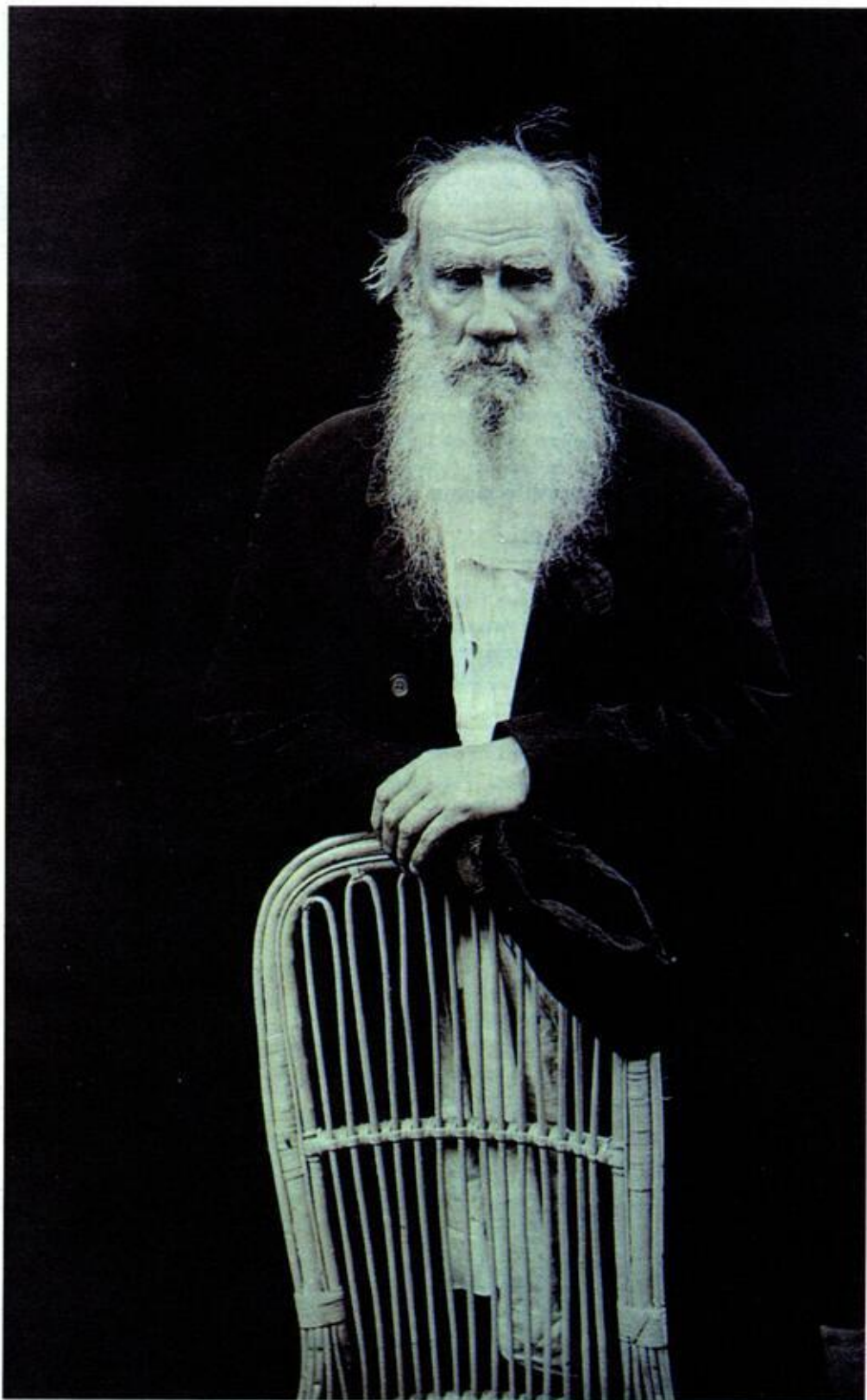
Ήλθε η κορύφωση του μαρτυρίου για τη βασανισμένη ψυχή της. Τα φώτα του τριανού που έρχεται όλο και πλησιάζουν και κείνη ορμά καταπάνω τους. Αυτή είναι η εκδίκηση της Άννας Καρένινα. Η συγγνώμη της και η δικαίωση. Η λύτρωση.

Κόκκινη πλατεία
1830-1840

Ιπποδρομίες,
λιθογραφία 1852

Ο Λ.Ν. Τολστόι στη Γιάσαναγια Πολιάνα, 1908

Χρονολόγιο ΛΕΟΝΤΟΣ ΝΙΚΟΛΑΓΙΕΒΙΤΣ ΤΟΛΣΤΟΙ (1828-1910)

1822. Στις 9 Ιουλίου η πριγκίπισσα Μαρία Νικολάγιεβνα Βολκόνσκι, κληρονόμος της έκτασης της Γιασανάγια Πολιάνα, παντρεύτηκε τον κόμη Νικολάι Ιλιτς Τολστόι που δεν είχε να της προσφέρει τίποτα άλλο εκτός από το όνομα και την κομψή του συμπεριφορά.

1828. Στις 28 Αυγούστου στο χωριό Γιασανάγια Πολιάνα γεννιέται ο Λέων Νικολάγιεβιτς Τολστόι. Είναι ο τέταρτος γόνος της οικογένειας Τολστόι. Πριν απ' αυτόν έχουν γεννηθεί ο αδελφός του Νικολάι (31 Ιουνίου 1823), ο Σεργκέι (17 Φεβρουαρίου 1826) και ο Νημίτρι (23 Απριλίου 1827): δυο χρόνια αργότερα γεννιέται και η αδελφή τους Μαρία.

1830. Η κόμηση Μαρία Νικολάγιεβνα Τολστόι πεθαίνει στις 4 Αυγούστου.

1837. Τον Ιανουάριο η οικογένεια μετακομίζει στη Μόσχα και τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς ο Νικολάι Ιλιτς Τολστόι πεθαίνει στη μέση του δρόμου από αποπληξία. Εμπιστεύονται τη φροντίδα των παιδιών στη μεγαλύτερη αδερφή του κόμη, τη θεία Άλιν. Η οικογένεια δίνει μεγάλη βαρύτητα στη μόρφωση των παιδιών. Διδάσκονται από ιδιωτικούς παιδαγωγούς στο σπίτι και από τα πρώτα τους χρόνια κιόλας μιλούν τη γλώσσα του Γκαίτε και του Βολταίρου.

1838. Μετά το θάνατο της μητέρας του κόμη Νικολάι Τολστόι, για οικονομικούς λόγους η οικογένεια χωρίζεται. Τα δυο μεγαλύτερα παιδιά, ο Νικολάι και ο Σεργκέι, θα μείνουν στη Μόσχα με τη θεία Άλιν και τον παιδαγωγό του Μ. Prosper de St. Thomas. Τα μικρότερα, ο Νημίτρι, Ο Λέων και η Μαρία, θα γυρίσουν στη Γιασανάγια Πολιάνα με την θεία Τουανέτ.

1843. Ο Λέων αποφασίζει να γίνει διπλωμάτης και προετοιμάζεται για να εισαχθεί στο τμήμα των ανατολικών γλωσσών στο Πανεπιστήμιο του Καζάν. Αποτυγχάνει στις πρώτες εξετάσεις και επανεξετάζεται οπότε εισάγεται στη Σχολή.

1845. Χάνει τη χρονιά του και κάνει μεταγραφή για το τμήμα νομικών σπουδών.

1847. Ζητά να φύγει από το πανεπιστήμιο προφασιζόμενος λόγους υγείας. Την ίδια χρονιά (11 Ιουλίου) τα αδέρφια Τολστόι μοιράζονται την κληρονομιά. Στον Λέοντα καταχωρήθηκε η Γιασανάγια Πολιάνα και λίγα γειτονικά χωριουδάκια. Συνολικά του ανήκουν 4.000 ντεσιαντίνες γης και 330 χωρικοί.

1848-1849. Ο Λέων Τολστόι εγκαταλείπει τη Γιασανάγια Πολιάνα και πηγαίνει να εγκατασταθεί στη Μόσχα και μετά στην Αγία Πετρούπολη. Αρχίζει να χαρτοποιεί και δημιουργεί τεράστια χρέη του ύψους των 3.500 ρουβλίων. Για την εξόφλησή τους αναγκάζεται να πουλήσει ένα μέρος της περιουσίας του. Τη Βορόνικα. Ύστερα από αυτό, αφήνει την Πετρούπολη και επιστρέφει στη Γιασανάγια

Ο πατέρας του,
Νικολάι Ιλιτς Τολστόι
(1794-1837)

Η μητέρα του,
Μαρία Νικολάεβνα
Βολκόνσκαγια
(1790-1830)

ΑΡΙΣΤΕΡΑ:
Ο Λ.Ν. Τολστόι στην
Πετρούπολη, 1849

Γιασανάγια Πολιάνα

Οι συγγραφείς του περιοδικού Σαβρεμένικ (Σύγχρονο) 1856. Τολστώι, Γκριγκόροβιτς, Γκοντσαρώφ, Τουργκιένεφ, Ντρουζίνι, Οστρόφκι

ΔΕΞΙΑ
Ο Λ.Ν. Τολστώι, υπολοχαγός στην Πετρούπολη 15.2.1856.

Τα παράσημα του Λ.Ν. Τολστώι για τις υπηρεσίες του στην υπεράσπιση της Σεβαστούπολης

Πολιάνα, όπου όμως συνεχίζει την μπόεμικη ζωή του. Αποκτά μάλιστα κι ένα νόθο παιδί με την υπηρέτριά τους Αξίνια.

1851. Αποφασίζει να φύγει για τον Καύκασο όπου υπηρετούσε ως στρατιωτικός ο αδερφός του Νικολάι. Εκεί, για να απαλλαγεί από τις κακές του συνήθειες κατατάσσεται στο στρατό και στις 30 Μαΐου φτάνει στον καταυλισμό Σταρογκλα-ντκόφσκαγια, όπου εδρεύει η μονάδα του Νικολάι.

1852. Αρχίζει να ασχολείται με τη λογοτεχνία. Ξαναγυρίζει σε κάποια μισοαρχινισμένα χειρόγραφα με θέμα την παιδική του ηλικία και διορθώνει το τέταρτο σχεδιάσμα. Την ίδια χρονιά στις 3

Ιουλίου γράφει στον Νεκρασόφ, διευθυντή του περιοδικού «Το Σύγχρονο», και τον παρακαλεί να ρίξει μια ματιά στο χειρόγραφο. Στις 31 Οκτωβρίου ο Τολστώι λαμβάνει ένα φύλλο του «Σύγχρονου» με δημοσιευμένο το έργο του *Παιδικά χρόνια* που έφερε την υπογραφή Λ.Ν.Τ.

Την ίδια περίοδο αρχίζει να γράφει μια ιστορία με τίτλο *Η Επίδρομή* με θέμα βασισμένο στη στρατιωτική του εμπειρία. Ακόμα δουλεύει τη νουβέλα που θα αποτελέσει τη βάση για «Το ηρωικό ενός γαιοκτήμονα», καθώς και τη συνέχεια των *Παιδικών χρόνων*, τα *Εφηβικά χρόνια*.

1853. Στις 7 Μαρτίου συλλαμβάνεται και τίθεται υπό περιορισμό γιατί αμέλησε τα στρατιωτικά του καθήκοντα παίζοντας σκάκι. Το «Σύγχρονο» δημοσιεύει την *Επίδρομή*. Ακόμη γράφει το *Κόψιμο του ξύλου* αφιερωμένο στον Ιβάν Τουργκιένεφ, το *Φυγά* (οι μετέπειτα *Κοζάκοι*) και τις *Αναμνήσεις ενός χαρτοπαίκτη* που δημοσιεύτηκε το 1855 στο «Σύγχρονο».

1854. Στέλνει το χειρόγραφο των *Εφηβικών χρόνων* στον Νεκρασόφ για δημοσίευση. Στις 27 Μαρτίου η Αγγλία και η Γαλλία κηρύσσουν τον πόλεμο εναντίον της Ρωσίας. Ο Τολστώι μεταφέρεται στην Κριμαία με το βαθμό του ανθυπολοχαγού. Ζητά και πετυχαίνει τη μεταφορά του στην πολιορκούμενη Σεβαστούπολη.

1855. Στέλνει στο Νεκρασόφ τα *Νεανικά χρόνια* συνέχεια των δύο προηγούμενων, τα οποία δημοσιεύονται το 1857 στο «Σύγχρονο». Γράφει τα *Διηγήματα της Σεβαστούπολης* επηρεασμένος από το *Μοναστήρι της Πάρμας* του Σταντάλ. Αποφασίζει να αφήσει το στρατό και να ασχοληθεί με τη λογοτεχνία. Φτάνει στην Αγία Πετρούπολη και συναντιέται με τον κύκλο των λογοτεχνών και πρώτα απ' όλους με τον

Τουργκένιεφ, ο οποίος και τον φιλοξενεί. Οι λογοτέχνες ήταν χωρισμένοι σε δυο παρατάξεις, στους «δυτικούς» που ήταν ο κύκλος του «Σύγχρονου» και στους «Σλαβόφιλους». Ο Τολστόι δεν τάχθηκε με το μέρος καμιάς ομάδας.

1856. Απαλλάσσεται από τα στρατιωτικά του καθήκοντα. Στις 26 Νοεμβρίου αποφασίζει να ταξιδέψει στην Ευρώπη. Στις 12 Ιανουαρίου δημοσιεύει το τρίτο διήγημα της Σεβαστούπολης (*Η Σεβαστούπολη τον Αύγουστο*) υπογράφοντας για πρώτη φορά με ολόκληρο το όνομά του: Κόμης Λέων Τολστόι. Γράφει ακόμα τους *Δύο Ουσάρους*, τη *Χιονοθύελλα* και ολοκληρώνει *Το πρωινό ενός γαιοκτήμονα*. Στις 2 Φεβρουαρίου πεθαίνει ο αδελφός του Ντιμίτρι. Το Μάιο επιστρέφει από το ταξίδι του στη Γιασνάγια Πολιάνα και προτείνει στους χωρικούς να τους νοικιάσει τη γη για 30 χρόνια με την προοπτική πώς μόλις περάσουν αυτά, η γη αυτοδικαία θα γίνει δική τους. Όμως οι χωρικοί δεν μένουν ικανοποιημένοι από την πρόταση και αρνούνται.

1857. Γράφει τον *Αλμπέρτο* και τη *Λουκέρνη*. Δύο έργα στα οποία διαπραγματεύεται το θέμα της τέχνης και κυρίως το θέμα καλλιτέχνη μέσα στην κοινωνία. Ολοκληρώνει τα έργα *Οι τρεις θάνατοι* και τους *Κοζάκους*, ένα έπος που έγραψε επηρεασμένος από την *Ιλιάδα*.

1859. Εκλέγεται μέλος της «Ένωσης Φίλων της Ρωσικής Λογοτεχνίας» του Πανεπιστημίου της Μόσχας. Τελειώνει την *Οικογενειακή Ευτυχία*. Ενδιαφέρεται για την εκπαίδευση. Ανοίγει ένα σχολείο στη Γιασνάγια Πολιάνα.

1860. Κάνει το δεύτερο ταξίδι του στην Ευρώπη και κυρίως στο Βέλγιο, τη Γερμανία και την Αγγλία για να ενημερωθεί στα παιδαγωγικά τους συστήματα. Γνωρίζει τη θεία του Αλεξάντρα Τολστόι, μόνιμη κάτοικο εξωτερικού, με την οποία θα διατηρήσει μακρά αλληλογραφία. Αρχίζει το μυθιστόρημα *Οι Δεκεμβριστές* με αφορμή το κίνημα του 1825.

1861. Στις 13 Φεβρουαρίου δημοσιεύεται η διακήρυξη για την κατάργηση του δεσμού της δουλοπαροικίας. Το Μάιο ο Τολστόι δίνει στους χωρικούς 3 ντεσιαντίνες γης ανά άτομο, απόφαση που ξεσηκώνει εναντίον του τους γαιοκτήμονες της περιοχής. Έρχεται σε ρήξη με τον Τουργκένιεφ, γεγονός που θα διαρκέσει 17 χρόνια. Λειτουργεί σχολείο στο αγρόκτημά του με σύνθημα «Κάνε ό,τι θες», επηρεασμένος από τη διδασκαλία του Ζαν Ζακ Ρουσό. Γράφει τον «Πολικούσκα».

1862. Εκδίδει μηνιαία επιθεώρηση με εκπαιδευτικά θέματα και με τίτλο «Γιασνάγια Πολιάνα». Λόγω της επιδείνωσης της υγείας του φεύγει στη Σαμάρα για θεραπεία

Έργα
του Λ.Ν. Τολστόι
που εκδόθηκαν
στο εξωτερικό και
«Η ζωή του Τολστόι»
του Ρομάν Ρολάν
(1911)

ΑΡΙΣΤΕΡΑ:
Λ.Ν. Τολστόι,
Μόσχα 1868

ΚΑΤΩ:
Χωρικοί στη Γιάσναγια
Πολιάνα, 1890

«Γωνιά της νεολαίας»
με τα βιετέζκα έπιπλα
στη Γιάνναγια Πολιάνα

Ο Τολστόι παίζει σκάκι.
Οικογενειακή φωτογραφία
στη Γιάνναγια Πολιάνα,
1895

ΔΕΞΙΑ:
Ενθύμια από το γάμο
του Λ.Ν. Τολστόι
με τη Σόνια Μπερς,
1862

Σόνια Αντρέγιεβνα
Τολστόι, 1863

ύστερα από συμβουλή του δόκτορα Μπερς. Στη διάρκεια της απουσίας του διεξάγεται αστυνομική έρευνα στο σπίτι του. Την ίδια χρονιά γράφει στη θεία του Αλεξάνδρα: «Εγώ -ηλικιωμένος- χωρίς δόντια πιο τρελλός απ' ότι είμαι, έχω ερωτευθεί». Εκλεκτή της καρδιάς του είναι η Σόνια, κόρη του δρ. Μπερς, ηλικίας 19 χρόνων. Ο γάμος έγινε στις 23 Σεπτεμβρίου του ίδιου χρόνου στη Μόσχα και το ζευγάρι φεύγει αμέσως για τη Γιάνναγια Πολιάνα.

1863. Γράφει θεατρικά έργα όπως ο *Μηδενιστής* και η *Μολυσμένη οικογένεια* όπου σατυρίζει το μηδενισμό και το φεμινισμό. Στις 27 Ιουνίου γεννιέται το πρώτο τους αγόρι. Την ίδια χρονιά δημοσιεύονται και οι *Κοζάκοι* και αρχίζει να δουλεύει ένα μυθιστόρημα για το 1812, αυτό που αργότερα θα ονομάσει *Πόλεμος και Ειρήνη*.

1870. Ασχολείται με το θέατρο και μαθαίνει αρχαία ελληνικά.

1871. Γεννιέται το πέμπτο τους παιδί.

1872. Δουλεύει ένα αναγνωστικό με τίτλο «Αναγνώστες» χωρισμένο σε 4 μέρη. Περιλαμβάνει 200 μικρές εύκολες ιστορίες και μια νέα μέθοδο για την εκμάθηση της αριθμητικής. Γεννιέται το έκτο τους παιδί ο Πέτια.

1873. Αρχίζει την Άννα Καρένινα και πεθαίνει ο Πέτια.

1874. Γεννιέται άλλο ένα παιδί ο Νικολάι και πεθαίνει η θεία του Τουανέτ.

1875. Πεθαίνει ο τελευταίος του γιος Νικολάι (στο θάνατό του βασίζεται το διήγημα *Η προσευχή* που έγραψε το 1905). Η Σόνια Τολστόι γεννά πρόωφα και το παιδί πεθαίνει. Την ίδια χρονιά πεθαίνει και η θεία του Πελαγία Γνουσκόφ. Όλοι αυτοί οι θάνατοι θα ασκήσουν τεράστια ψυχολογική επίδραση στον Τολστόι, ο οποίος μέσα σε δυο χρόνια χάνει 3 παιδιά και 2 αγαπημένες θείες.

1877. Ξεσπά ο Ρωσο-τουρκικός πόλεμος.

1879. Γράφει την *Εξομολόγηση*. Στρέφεται στη χριστιανική πίστη που σημαδεύει το έργο του. Γράφει τις μελέτες: *Κριτική στη δογματική θεολογία* που θα ολοκληρώσει το 1880, *Ένωση και μετάφραση των 4 Ευαγγελίων*, που θα ολοκληρώσει το 1882 και τη *Θρησκεία μου* που θα ολοκληρώσει το 1883.

1881. Η οικογένεια μετακομίζει στη Μόσχα. Γεννιέται το ενδέκατο παιδί τους, ο Αλέξης.

1883. Πεθαίνει ο Τουρκκένιφ. Ο Τολστόι πρόκειται να εκφωνήσει τον επικήδειο λόγο αλλά ο γενικός κυβερνήτης της Μόσχας απαγορεύει κάθε εκδήλωση, για να μη μιλήσει ο Τολστόι.

1884. Επεξεργάζεται το δοκίμιο *Τι να κάνουμε*. Γεννιέται ένα ακόμα κορίτσι.

1885. Γράφει τον *Χολατόμερ*. Αρνούνται να παραχωρήσουν άδεια έκδοσης των *Απάντων* του, για να μην κυκλοφορήσουν τα θεολογικού περιεχομένου δοκίμιά του.

1886. Ξεκινάει το διήγημα *Ο θάνατος του Ιβάν Ιλίτς* και τα θεατρικά *Το κράτος του ζόφου* και *Οι καρποί του πολιτισμού*.

1887. Γράφει ένα δοκίμιο με τίτλο *Για τη ζωή και το θάνατο*.

Τα παιδιά του,
Λιούσα, Λέβα, Τόνια,
Σερίοζα, 1870

1888. Γεννιέται το δέκατο τρίτο παιδί τους, ο Ιβάν. Αρχίζει τη *Σονάτα του Κρούτσερ*, μυθιστόρημα επηρεασμένο από το ομώνυμο έργο του Μπετόβεν.

1890. Γράφει το *Διάβολος* και το *Περίπατος στο φως*.

1891. Μεγάλη περίοδος ξηρασίας έχει επιφέρει πείνα στις κεντρικές και βορειοδυτικές επαρχίες της Ρωσίας. Ο Τολστόι αφιερώνεται στον αγώνα του κατά της πείνας. Το Νοέμβριο του 1891 γράφει το άρθρο *Βοήθεια για τους πεινασμένους*. Παράλληλα γράφει τον *Πατέρα Σέργιο* και κρατά σημειώσεις για ένα μυθιστόρημα με τον προσωρινό τίτλο *Η ιστορία του Κόνι*, η μετέπειτα *Ανάσταση*. Ακόμα συγγράφει δραμακευτικά άρθρα όπως η *Βασιλεία του Θεού είναι μέσα σου*.

1892. Ο Τολστόι θέλει να παραιτηθεί από κάθε σχέση με τα περιουσιακά αγαθά του. Έτσι στις 7 Ιουνίου η περιουσία του μοιράζεται ανάμεσα στα 9 παιδιά και τη σύζυγό του Σόνια.

1895. Τελειώνει τον *Αφέντη* και το *δούλο*. Στις 23 Φεβρουαρίου πεθαίνει ο γιος του Βάνιτσα. Συγκλονίζεται από το διωγμό μιας αίρεσης και γράφει το άρθρο *Ο διωγμός των χριστιανών στη Ρωσία του 1895* που δημοσιεύτηκε στους *Τάιμς* του Λονδίνου.

1896. Ξεκινάει το θεατρικό *Το φως λάμπει στο σκοτάδι*, αλλά το αφήνει ατελειωτό. Το φθινόπωρο ο Τολστόι μένει στη Γισανάγια Πολιάνα, ενώ η οικογένειά του μετακομίζει στη Μόσχα. Αρχίζει το *Χατζή-Μουράτ* που εκδίδεται μετά το θάνατό του, το 1912.

ΑΡΙΣΤΕΡΑ:

Ο Λ.Ν. Τολστόι, 1898

ΚΑΤΩ:

Οικογενειακή φωτογραφία
στη Γισανάγια Πολιάνα
(1892)

Το ρολόι
του Λ.Ν. Τολστόι

Ο Λ.Ν. Τολστόι
και η κόρη του
Αλεξάνδρα Λιβόβνα
στη Γιάλτα, 1901

ΔΕΞΙΑ: Ο Τολστόι
στη Γιάσαναγια Πολιάνα,
1908

1897. Αρχίζει το δοκίμιο *Τι είναι τέχνη* που εκδίδεται τον επόμενο χρόνο. Φτάνουν απειλητικά γράμματα για τη ζωή του, εξαιτίας της δράσης του υπέρ των αιρετικών. Η αίρεση αυτή ήταν παρακλάδι των ρασκόλνικων και πίστευε στα παλιά λειτουργικά βιβλία.

1899. Στις 13 Μαρτίου δημοσιεύεται η *Ανάσταση* στην επιδεώρηση «Νίβα», κι όλα τα χρήματα πάνε στους αιρετικούς.

1900. Αναλαμβάνει αγώνα ενάντια στην εκμετάλλευση από άνθρωπο στον άνθρωπο. Γράφει τα δοκίμια *Η δουλεία της εποχής μας*, *Ποιος είναι ένοχος* και άλλα.

Ο Λ.Ν. Τολστόι με τον
Α.Π. Τσέχωφ, 1901

1901. Στις 22 Φεβρουαρίου αφορίζεται από την Ιερά Σύνοδο και δέχεται χιλιάδες εκδηλώσεις και γράμματα συμπαράστασης.

Τον Ιούνιο παθαίνει ελονοσία και πηγαίνει στην Κριμαία για θεραπεία. Εκεί έρχεται σε επαφή με νεότερους συγγραφείς, όπως ο Κορολένκο, ο Τσέχωφ, ο Γκόρκι, ο Μπάλμοντ. Γράφει το δοκίμιο *Τι είναι πίστη*. Ακόμη σπευθύνει έκκληση στον Τσάρο να δώσει στο έθνος την ελευθερία του. Αντί για απάντηση η οικογένεια Τολστόι παρακολουθείται στενά από την αστυνομία.

1903. Γράφει τις *Σκέψεις ενός σοφού ανθρώπου*, ανθολογία που περιλαμβάνει τα διηγήματα: *Το πλαστό απόκομμα*, *Μετά το χορό*, δυο θεατρικά (*Το φως λάμπει στο σκοτάδι* και *Ένα ζωντανό πτώμα*) και ένα δοκίμιο για τον Σαίξπηρ.

1904. Πεθαίνει η θεία Αλεξάντρα Τολστόι και ο αδελφός του Σεργκέι. Ξεσπάει ο Ρωσο-ιαπωνικός πόλεμος. Η *North American Newsraper* της Φιλαδέλφειας, ρώτησε τον Τολστόι με ποιανού το μέρος τάσσεται. Αυτός απάντησε: «Δεν είμαι ούτε με τη Ρωσία, ούτε με την Ιαπωνία. Είμαι με τους

εργάτες και των δύο χωρών που ξεγελάστηκαν από τις κυβερνήσεις τους και ωδήθηκαν να πάρουν μέρος σε έναν πόλεμο που είναι επιβλαβής για την ευημερία τους και σε αντίθεση με τη συνείδηση και τη θρησκεία τους».

1905. Υπογράφεται η ειρήνη ανάμεσα στα δύο εμπόλεμα μέρη. Η Ρωσία συνταράσσεται από λαϊκή εξέγερση. Ο Τσάρος Νικόλαος Β' υπόσχεται φιλελευθεροποίηση του πολιτεύματος και τη σύσταση Βουλής με το όνομα Δούμα. Ο Τολστόι, εξαιτίας της θεωρίας του για τη «μη αντίσταση στο κακό» βρίσκεται στο δίλημμα να αισθάνεται κοντά στο εξεγερμένο πλήθος παρά τη θέλησή του και με όλη την απέχθεια που αισθάνεται για τις μεθόδους των επαναστατών. Γράφει τα άρθρα: *Πρόσφατα γεγονότα στη Ρωσία, Γράμμα στο Νικόλαο Β', Γράμμα στους επαναστάτες.*

1906. Η γυναίκα του Σόνια υποβάλλεται σε εγχείρηση με επιτυχία. Στις 27 Νοεμβρίου πεθαίνει η κόρη του Μάσα.

1907. Γράφει φυλλάδιο με τίτλο *Η διδασκαλία του Ιησού για παιδιά*. Ακόμα προετοιμάζει έναν *Κύκλο αναγνωσμάτων για παιδιά*. Αρχίζει μαθήματα για τα παιδιά των μουζικών στη Γισανάγια Πολιάνα.

1908. Οι δαυμαστές του οργανώνουν μεγάλη γιορτή για τα ογδοηκοστά γενέθλιά του. Ο φίλος του Τσέρτοφ ξεκινά την ανθολόγηση του έργου του, όπου συλλέγει τα μυθιστορήματα, τις φιλοσοφικές του απόψεις, τα γράμματα και τα προσωπικά του ημερολόγια.

1909. Αποφασίζει να πάει στο παγκόσμιο συνέδριο Ειρήνης στη Στοκχόλμη, αλλά τελικά, εξαιτίας της κακής του υγείας και της πίεσης της Σόνιας, δεν θα παραβρεθεί.

1910. Γράφει το *Δεν υπάρχουν ένοχοι στον κόσμο* και το *Για κάθε μέρα*, μια ανθολογία γνωμικών αρχαίων και σύγχρονων, με θέμα τον Θεό και την ψυχή, την αλήθεια, την ζωή, την ανθρωπινή διαγωγή. Αλληλογραφεί με τον Μπ. Σω και τον Γκάντι. Στις 28 Οκτωβρίου φεύγει κρυφά από τη Γισανάγια Πολιάνα προς άγνωστη κατεύθυνση για να ζηήσει ελεύθερος, ξεφεύγοντας από την ένταση και τις διαμάχες που έχουν ξεσπάσει ανάμεσα σ' αυτόν και τη γυναίκα του, εδώ και αρκετά χρόνια. Τελικά φτάνει στο Αστάποβο, ένα μικρό χωριό κοντά στο Σαρμάρτινο.

Στις 2 Νοεμβρίου φτάνει τηλεγράφημα στη Σόνια πως ο Λέων είναι βαριά αρρώστος. Ο Τολστόι πεθαίνει στο Αστάποβο στις 7 Νοεμβρίου στις 6 το πρωί. Εννέα χρόνια αργότερα, στις 4 Νοεμβρίου 1919, η Σόνια θα πεθάνει από την ίδια αρρώστια: πνευμονία.

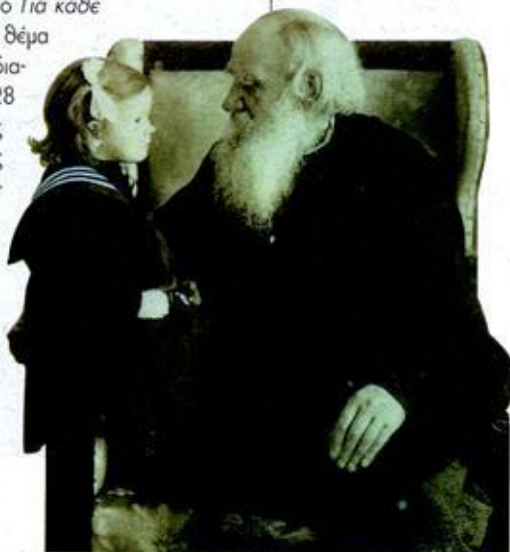
ΜΙΤΣΗ ΑΝΔΡΙΩΤΗ
Περιοδ. «Διαβάζω», τ. 200

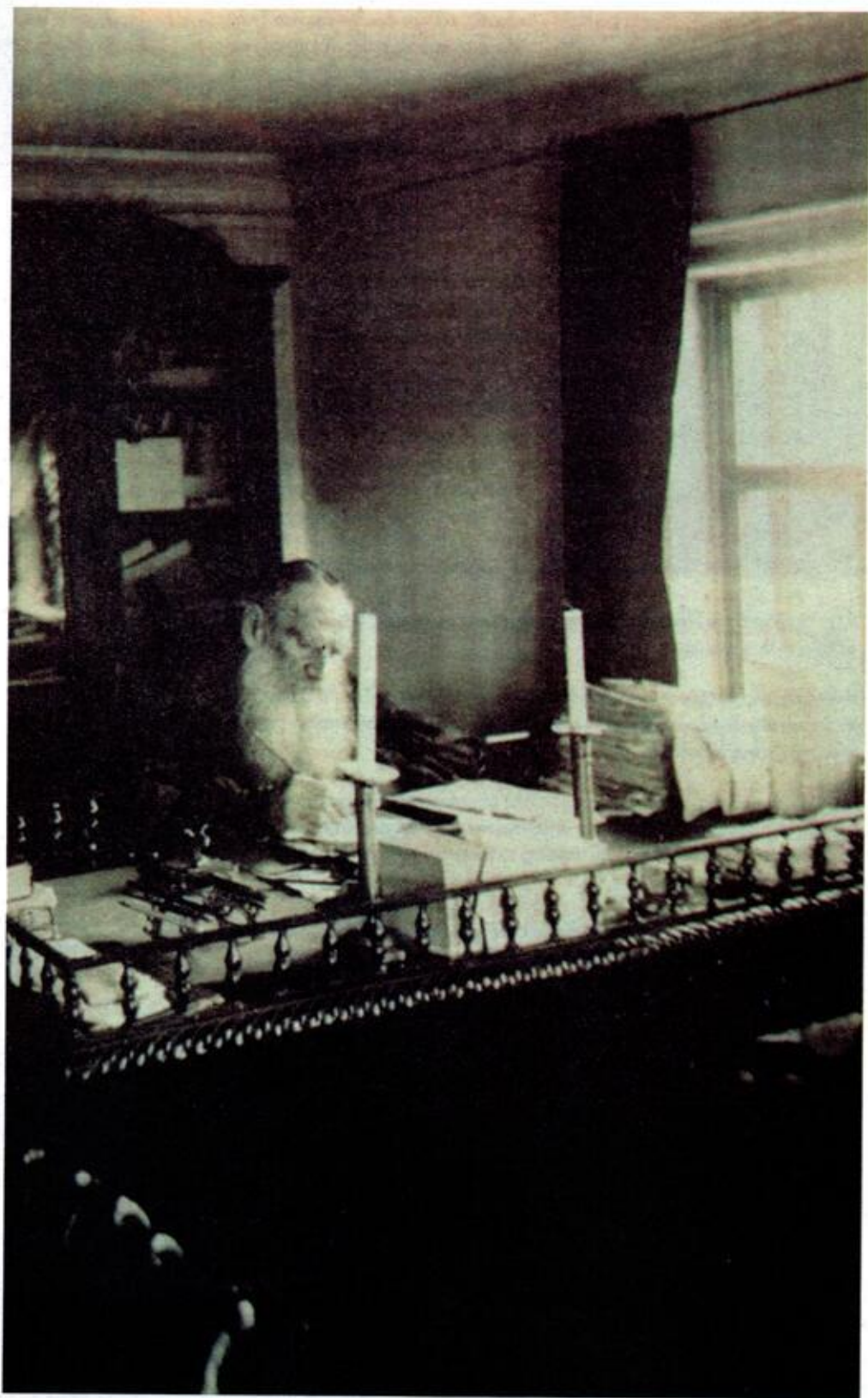

Το σκάκι του
Λ.Ν. Τολστόι

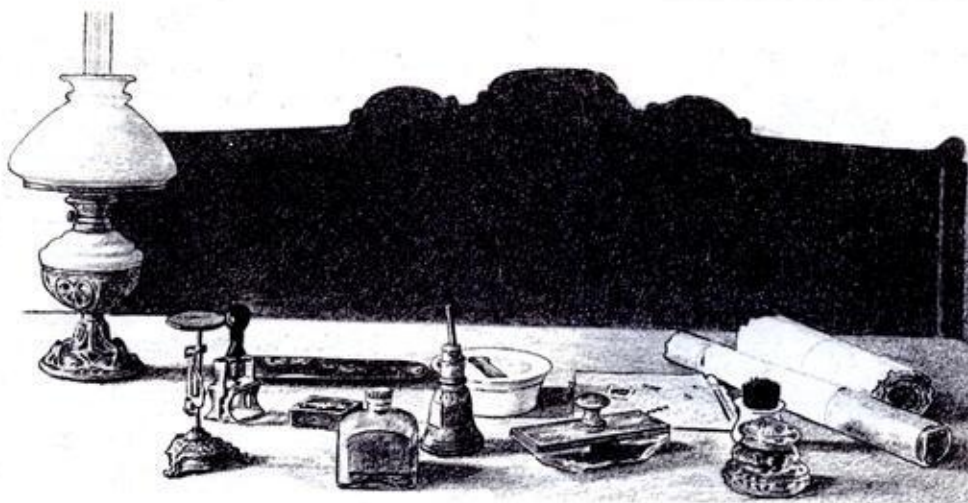
ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Η Σοφία, και
ο Λ.Ν. Τολστόι, 1895

Ο Λ.Ν. Τολστόι
και η εγγονή του Τάνια,
1909

Ο ΑΝ. Τολστόι, στο γραφείο του, στη Γιάσναγια Πολιάνα

ΓΙΑ ΤΟΝ Λ.Ν. ΤΟΛΣΤΟΪ

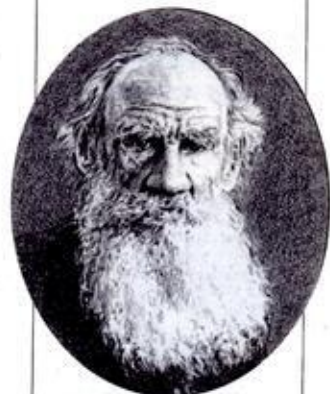
ΕΡΩΤΑΣ

Ο Τολστόι, με την ηρωϊκή αυστηρότητα συγγραφέα παγκόσμιων διαστάσεων, δεν αποφεύγει τις απελπιστικές συνέπειες του ίδιου του του οράματος για τον κόσμο. Εστώ κι αν δίνει ξεχωριστή θέση, μεταξύ φύσης και κουλτούρας, στον έρωτα και το γάμο, είναι ταυτόχρονα και εγκληματισμένοι στις δύο τούτες σφαίρες και ξένοι γι' αυτές. Στο ρυθμό της φυσικής ζωής, στον χωρίς πάθος ρυθμό ενός γίνεσθαι και μιας διάλυσης, ο έρωτας είναι το σημείο όπου οι κυρίαρχες δυνάμεις της ζωής οργανώνονται με τον πιο συγκεκριμένο και αισθητό τρόπο. Ωστόσο, ο έρωτας σαν καθαρά φυσική δύναμη, σαν πάθος, δεν ανήκει στο τολστοϊκό σύμπαν της φύσης: ο περίπαθος έρωτας είναι πάρα πολύ στενά δεμένος με τη διατομική σχέση, είναι πολύ απομονωτικός, και επομένως πηγή πλείστων αποχρώσεων και λεπτολογιών: είναι πολύ πολιτισμικός. Ο έρωτας που κατέχει αληθινά κεντρική θέση σ' αυτό το σύμπαν είναι ο έρωτας σαν γάμος, σαν ένωση –και το να ενώνεται κανείς, το να γίνεται ένα, ενδιαφέρει πολύ περισσότερο από το ποιος ενώνεται– ο έρωτας σαν προοίμιο γέννησης, ο γάμος κι η οικογένεια σαν φορείς της φυσικής συνέχειας της ζωής.

ΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΗ

Στις δύο τούτες ομάδες βιωμάτων (ιδιωτικός κόσμος του γάμου και δημόσιος κόσμος της κοινωνίας) αντιπαράθετα η θεμελιακά βιωμένη εμπειρία της φύσης. Σε ορισμένες σπανιότατες στιγμές, συχνότατα κοντά στο θάνατο, φανερώνεται μια πραγματικότητα όπου, στο φως μιας έκλαμψης, ο άνθρωπος κατανοεί την ουσία που κυριαρχεί πάνω του και ταυτόχρονα μέσα του, το νόημα της ζωής του. Μπρος σ' αυτή την εμπειρία, όλο του το παρελθόν γκρεμίζεται και δεν του είναι πια τίποτα: όλοι του οι αγώνες, οι κόποι, τα βάσανα και τα λάθη φαίνονται μίζερα και χωρίς ουσία. Το νόημα έχει αποκαλυφθεί, κι ανοίγονται για την ψυχή οι δρόμοι που οδηγούν σε ζωντανή ζωή. Και πάλι εδώ ο Τολστόι ανακαλύπτει, με την παράδοξη πεποίθηση της αληθινής μεγαλοφυΐας, τη βαθύτερη προβληματική της μορφής του και των θεμελιών της: η χάρη αυτών των στιγμών της υπέρτατης ευδαιμονίας οφείλεται στην προσέγγιση του θανάτου –είναι η εμπειρία του Αντρέι Μπολκόνσκι θανάσιμα πληγωμένου στο πεδίο μάχης του Αούστερλιτς, η εμπειρία

*Το γραφείο
του γραμματέα
του Λ.Ν. Τολστόι.
Εδώ υπέγραψε
τα 50.000 γράμματα
που έλαβε ως το τέλος
της ζωής του*

Ο Λ.Ν. Τολστόι

Σχολείο στη
Γιάσανγια Πολιάνα

που βιώνουν μαζί ο Καρένιν και ο Βρόνσκι στο προσκέφαλο της ετοιμοθάνατης Άννας. Η πραγματική ευδαιμονία θα ήταν να πέθαινε κανείς αυτοστιγμεί, να μπορούσε να περάσει εταιδά. Αλλά η Άννα γιατρεύεται κι ο Αντρέι ξαναγυρίζει στη ζωή, κι η μεγάλη στιγμή έχει εξανεμιστεί χωρίς να αφήσει το παραμικρό χνάρι. Η ζωή συνεχίζεται στον κόσμο της σύμβασης: συνεχίζεται χωρίς σκοπό, μακριά από την ουσία.

ΤΖ. ΛΟΥΚΑΤΣ

Η θεωρία του μυθιστορήματος

Μεταχειρίζεται την ομορφιά για να μας γνωρίσει με την αλήθεια. Αδιάφορο. Πιστεύουμε την αλήθεια του, γιατί αγαπούμε την ομορφιά του. Η σωστότερα: Αγαπούμε την αλήθεια του, γιατί πιστεύουμε την ομορφιά του. Άλλων, κι από τους μεγάλους, συγγραφέων, η τέχνη μας εντυπώνεται ή με την μεγαλοπρέπεια κάποιων έργων αρχιτεκτονικής, ή με τα χρωματικά συνταιριάσματα κάποιων εικόνων, ή με την πλαστικότητα των αγαλμάτων, ή με το μάγεμα της μουσικής. Η τέχνη του Τολστόη, με τον πρώτο της τρόπο, στον «Πόλεμο και την Ειρήνη» και στην «Άννα Καρένιν», μας παρουσιάζεται σα μια μεγαλόπρεπη Βυζαντινόρρυθμη εκκλησία. Με το δεύτερο τρόπο της, στο «Θάνατο του Ιβάν Ιλιτς», στον «Αφέντη και Δούλο» και στη «Σονάτα του Κρόττσερ», μας δείχνεται σα μια της Μήλου αγέραστη Αφροδίτη. Μα είτε ναός είτε άγαλμα, ο ναός κρατεί απλωμένο μπροστά στην πύλη του ένα χέρι· το ίδιο το χέρι ξανοίγουμε και στάγαλμα, που δεν είναι πια καλοβωμένο. Το χέρι τούτο είναι ο λεγόμενος δικαιοκρίτης· η χέρα της Βυζαντινής παράδοσης. Στημένη καθώς εΐτανε στην αγορά, κόκκινη σε βράχο κόκκινο, δουλειά της είχε να φανερώνη, σε κείνους που κατάφυγαν στην κρίση της, χωρίς καμιά εξαίρεση, χωρίς καμιά συγκατάβαση, τη σωστή κατάσωση αξία των πραγμάτων. Το έργο του Τολστόη μας κάνει κάθε ώρα και στιγμή να στοχαζόμαστε τι αξίζει αληθινά η ζωή, τι πρώτα απ' όλα και πιο πολύ απ' όλα, βαραίνει στο ζύγι της ψυχής.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Άπαντα, Τόμος 10ος

Ο ΤΟΛΣΤΟΪ ΚΑΙ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥ

«[...] Απίστευτο πράγμα και περίεργο, μελέτησα τον Ξενοφώντα και τώρα τον διαβάζω α λιβρ ουβέρ... πόσο είμαι ευτυχής για την παραξενιά αυτή που μου έστειλε ο Θεός! Πρώτ' απ' όλα, στην ελληνική γλώσσα βρίσκω αληθινή ηδονή. Δεύτερο, έχω πια πειστεί, πως απ' όλη την πεντάμορφη απλότητα, απ' όλα τα αληθινά πεντάμορφα όσα έχει δώσει ο ανθρώπινος λόγος, τίποτα δεν ήξερα, όπως κι όλοι οι άλλοι που κι αν ίσως ξέρουν κάτι, δεν το νοιάζουν. Τρίτο, πως μια που έμαθα την ελληνική γλώσσα, ποτές δεν θα μου είναι πια δυνατό να γράψω πράγματα τιποτένια... Για τ' όνομα του Θεού -εξήγησέ μου- γιατί κανείς να μην ξέρει τους μύθους του Αισώπου, ούτε τον δαιμόσιο Ξενοφώντα; τι να πω για τον Πλάτωνα, τον Όμηρο...»

T. SOUBHOTINE TOLSTOI

N. Eστία τ. 68, 1960

Το σαμαβάρι
της οικογένειας

ΦΥΣΗ

«Μου προξενείτε αηδία και θλίψη γιατί δεν ξέρετε τι θα πει ευτυχία και ζωή. Πρέπει να δεις και να νοιώσεις το θέαμα που ξετυλίγεται κάθε μέρα μπροστά μου: αιώνια χιόνια σε απρόσιτες κορυφές, γυναίκες που τις στολίζει ακόμα η σεβάσμια πρωτόγονη ωραιότητα. Έτσι μόνο μπορείς να καταλάβεις που είναι η αλήθεια και που η ψευτιά. Οι άνθρωποι ζουν, όπως ζει η φύση. Πεδαιούνται, γεννιούνται, ζευγαρώνουν, γεννιούνται πάλι, μαλώνουν, πίνουν, τρων, χαίρονται και πάλι πεθαίνουν και δεν γνωρίζουν παρά τους νόμους που έθεσε η φύση στον ήλιο, στο χόρτο, στο ζώο, στα δέντρα. Ευτυχία θα πει: να ζεις σύμφωνα με τη φύση».

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

Γράμμα σε φίλο

Από την *Ιστορία της Ρωσικής Λογοτεχνίας*, τομ. Β'

Ο ΤΟΛΣΤΟΪ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο Τολστόι ασκεί πολεμική στην ιδέα ότι η Ιστορία φτιάχνεται από τη θέληση και τη λογική των μεγάλων προσωπικοτήτων. Κατ' αυτόν, η Ιστορία φτιάχνεται μόνη της, υπακούοντας στους δικούς της νόμους, που παραμένουν ανεξχνιάστοι για τον άνθρωπο. Οι μεγάλες προσωπικότητες «ήταν ακούσια όργανα της Ιστορίας και επιτελούσαν ένα έργο που ήταν γι' αυτούς κρυμμένο». Παρακάτω: «Η θεία Πρόνοια εξανάγκαζε όλους αυτούς τους ανθρώπους, καθώς κληρούσαν τους προσωπικούς τους στόχους, να συμβάλουν στην πραγματοποίηση ενός μοναδικού, τεράστιου αποτελέσματος, για το οποίο κανένας τους (ούτε ο Ναπολέων ούτε ο Αλέξανδρος, και πολύ περισσότερο οποιοσδήποτε άλλος από αυτούς που πήραν μέρος στον πόλεμο) δεν μπορούσε έστω να το φανταστεί». Κι ακόμη: «Ο άνθρωπος συνειδητά ζει για τον εαυτό του, αποτελεί όμως ασύνειδο όργανο στην επίτευξη των ιστορικών, πανανθρώπινων σκοπών». Εξού και η ακόλουθη υπερβολική κατακλείδα: «Η Ιστορία, δηλαδή η ασύνειδη, η γενική, η αγελαία ζωή της ανθρωπότητας...» (Υπογραμμίζω τις διατυπώσεις-κλειδιά).

Με αυτή την αντίληψη της Ιστορίας ο Τολστόι σχεδιάζει τον μεταφυσικό χώρο στον οποίο κινούνται οι ήρωές του.

ΜΙΑΝ ΚΟΥΝΤΕΡΑ

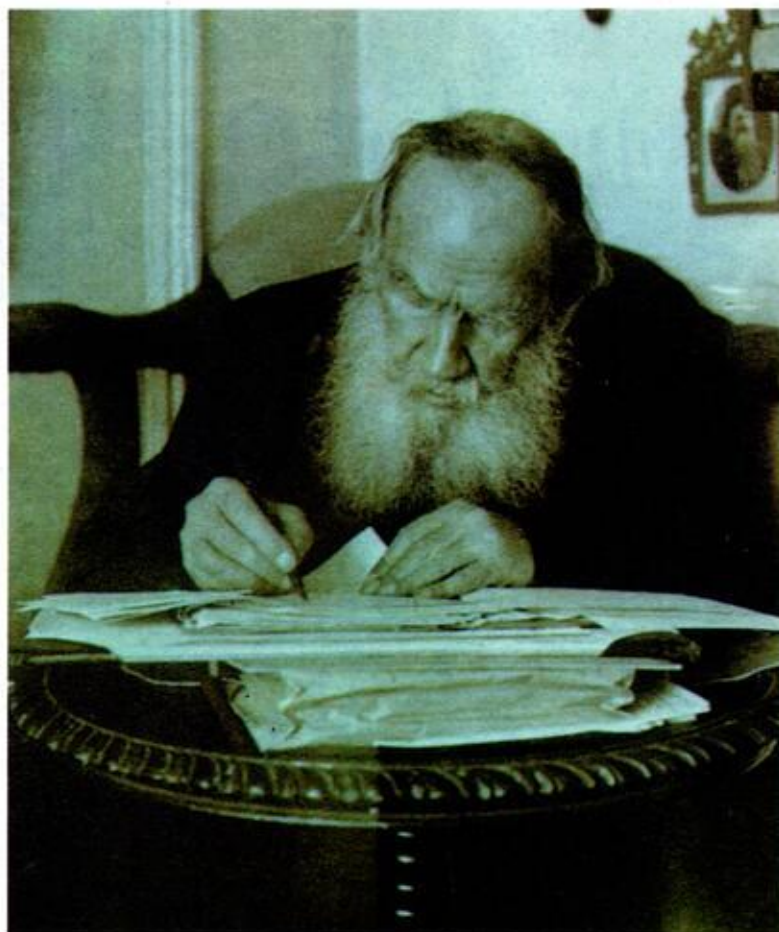
Προδομένες διαθήκες

Γραφείο
στη Γιάσαναγια Πολιάνα

Η τραπεζαρία στη
Γιάσαναγια Πολιάνα

Λ.Ν. Τολστόι, 1909

Ο ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΪ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Ο Λέων Τολστόι είναι γνωστός κυρίως σαν μυθιστοριογράφος. Ασχολήθηκε όμως και με το θέατρο και έγραψε τα εξής θεατρικά έργα: τον *Μηδενιστή* και τη *Μολυσμένη Οικογένεια* στα 1863, όπου σατυρίζει το μηδενισμό και το φεμινισμό, το *Κράτος του Ζόφου* και τους *Καρπούς του Πολιτισμού* στα 1886, το *Φως λάμπει στο Σκοτάδι*, *Ένα Ζωντανό Πτώμα* στα 1903. Την ίδια χρονιά έγραψε ένα δοκίμιο για τον Σαίξπηρ.

Περισσότερο όμως από τα πρωτότυπα θεατρικά του έργα, αγαπήθηκαν οι θεατρικές διασκευές των μυθιστορημάτων του.

Στην Ελλάδα, ο θεατρικός Τολστόι έγινε γνωστός με δύο πρωτότυπα θεατρικά έργα: το *Κράτος του Ζόφου* και το *Ζωντανό Πτώμα* και τρεις διασκευές μυθιστορημάτων του: της *Ανάστασης*, της *Άνας Καρένινα* και της *Σονάτας του Κρόιτσερ* (μυθιστόρημα επηρεασμένο από το ομώνυμο έργο του Μπετόβεν). Συνολικά οι παραστάσεις, (ίσως τουλάχιστον καταγράφονται στα αρχεία του

θεατρικού μουσείου) είναι γύρω στις πενήντα, ενώ το πιο πολυπαιγμένο έργο είναι η *Ανάσταση*.

Ο Λ. Τολστόι έγινε δεκτός προπολεμικά με ενθουσιασμό στην Ελληνική επαρχία (υπάρχει υπόμνηση στα προγράμματα ότι τα έργα του πρέπει να τα βλέπουν οικογένειες) και συγκίνησε τα λαϊκά στρώματα που δεν είχαν ιδιαίτερη σχέση με το θέατρο.

Η πρώτη παρουσίαση του Λ. Τολστόι στην Ελλάδα, έγινε με το *Κράτος του Ζόφου* στα 1895 από το θίασο «Μένανδρο» των αδερφών Διον. και Σπυρ. Ταβουλάρη. Το ίδιο έργο ανέβασε με μεγάλη επιτυχία ο Χρηστομάνος με τη «Νέα Σκηνή» στο Δημοτικό Θέατρο Αθηνών τον Ιανουάριο του 1902 στην ίδια μετάφραση του Αγ. Κωνσταντινίδη και ο Τ. Μουζενίδης με το Εθνικό Θέατρο κατά την θεατρική περίοδο 1961-62 σε μετάφραση Αλεξ. Ροσόλυμου.

Η Άννα Καρένινα δεν είναι από τα έργα του Τολστόι που προτίμησε ιδιαίτερα το Ελληνικό θέατρο.

Η πρώτη παράσταση της Άννας Καρένιν κατά τη μαρτυρία του ιστορικού του θεάτρου μας Γ. Σιδέρη, δόθηκε στις 31 Ιανουαρίου 1919 από το θίασο της Μ. Κοτοπούλη. Για την παράσταση αυτή τα μόνα στοιχεία που έχουμε, είναι ότι το ρόλο του συζύγου έπαιξε ο Κ. Πομόνης, του Μπρόνσκι ο Μ. Μυράτ και ότι η διασκευή ήταν πιθανόν του γάλλου Εδμόνδου Γκιρώ.

Δεύτερη παράσταση της Άννας Καρένιν πάλι από τη Μ. Κοτοπούλη (τιμητική αυτή τη φορά) δόθηκε στα 1928 στην Αλεξάνδρεια στο θέατρο «Λούνα Παρκ», όπου πήραν μέρος αξιόλογοι ηθοποιοί. Είναι χαρακτηριστικό, ότι στην παράσταση αυτή η Άννα Καρένιν αναφέρεται σαν «δράμα του Λ. Τολστόι σε 4 πράξεις» και δε γίνεται λόγος για διασκευή.

Σύμφωνα με πληροφορία του Δ. Μυράτ στο Γ. Σιδέρη, η Μ. Κοτοπούλη ξανάπαιξε Άννα Καρένιν και στην περιοδεία της στην Πόλη στα 1933. Στο ρόλο του Μπρόνσκι ο ίδιος ο Μυράτ.

Μια άλλη παράσταση της Άννας Καρένινα αναφέρει παρενθετικά και πολύ σύντομα ο Γ. Σιδέρης, ότι δόθηκε στο θέατρο «Κεντρικόν», από γαλλικό θίασο με τη Σεσίλ Σορέλ στις 7 Ιανουαρίου του 1930.

Αναφέρονται επίσης από το Γ. Σιδέρη κάποιες παραστάσεις της Άννας Καρένινα που είχαν προγραμματιστεί και δεν έγιναν. Η μία από το θίασο της Κατερίνας στα 1945 και η δεύτερη στο θέατρο Κοτοπούλη στα 1946 με τη Μ. Μερκούρη, τον Κ. Μουσουρή και τον Ν. Χατζίσκο. Αναφέρει επίσης ότι είχε αναγγελθεί κάποια νέα διασκευή που θα παιζόταν στο Εθνικό Θέατρο σε μετάφραση Α. Σαραντίδη και σκηνοθεσία Τ. Μουζενίδη.

Η επόμενη παράσταση της Άννας Καρένινα, δόθηκε από το θίασο του Β. Διαμαντόπουλου-Κ. Δανδουλάκη-Π. Φυσούν στο θέατρο «Διονύσια» το χειμώνα του 1979-80. Η διασκευή ήταν του Α. Συμεονώφ, η μετάφραση των Χ. Σιοπαγά - Γ. Μιχαηλίδη και η σκηνοθεσία του Γ. Μιχαηλίδη.

Τέλος την Άννα Καρένινα παρουσίασε ο θίασος της Μ. Ντενίση, το χειμώνα του 1994-95 στο θέατρο «Ακροπόλ», σε μετάφραση και διασκευή της ίδιας, σκηνοθεσία Κοραή Δαμάτη και θεατρική προσαρμογή της Helen Edmundson.

ΒΑΡΒΑΡΑ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ
Φιλολόγος Θεατρολόγος

Μελανοδοχείο
του πατέρα του Λ.Ν. Τολστόι.
Το χρησιμοποίησε για να γράψει
το Πόλεμος και Ειρήνη

STOLICHNAYA

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ Μ.Ι.Β.Σ.

ΠΡΟΣΕΓΜΕΝΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ
ΜΕ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ

Η πολύχρονη πείρα των ανθρώπων της Μ.Ι.Β.Σ. (Moscow International Business Services) στο χώρο της Ρωσίας, σας εξασφαλίζει άμεση εξυπηρέτηση προσφέροντάς σας:

- Βίβα σε 48 ώρες.
- Διαμονή στη Μόσχα στο ξενοδοχείο Belgrade 2 (όπου στεγάζονται τα γραφεία της Μ.Ι.Β.Σ.), στο Metropol Intercontinental, στο Sovincenter, τα οποία και αντιπροσωπεύουμε στην Ελλάδα.
- Κρατήσεις σε δικής σας επιλογής σε ξενοδοχείο στη Μόσχα και σε όλες τις μεγάλες πόλεις, της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.
- 12ωρο άμεσο service για ό,τι χρειαστείτε από τα γραφεία μας στη Μόσχα.
 - Αυτοκίνητο με οδηγό για τις μετακινήσεις σας.
 - Πειραμαμένους διερμηνείς. • Telefax.
- Reservations εστιατορίων για γεύματα-δείπνα εργασίας.
- Προγραμματισμό των επαγγελματικών επαφών σας.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το επαγγελματικό σας ταξίδι στη Ρωσία και σε ολόκληρο τον κόσμο:

**MOSCOW INTERNATIONAL BUSINESS SERVICES
TRAVEL & TOURISM**

ΠΕΤΑΜΕ

Δευτέρα-Τετάρτη-Παρασκευή: Μόσχα-Αθήνα- Μόσχα

Τετάρτη: Πετρούπολη-Αθήνα-Πετρούπολη

Τρίτη-Πέμπτη-Κυριακή: Μόσχα-Θεσσαλονίκη-Μόσχα

Αθήνα: Ξενοφάντος 14, 105 57, Τηλ.: 32 14 467-8, 32 41 741, Telex: 22 27 99 SMGR, Fax: 01 32 22 456
Θεσσαλονίκη: Καλαποδίου 10, 546 24, Τηλ.: 031 281 049, 281 087, Fax: 281 131
Μόσχα: Hotel Belgrade 2, Tel.: 095 248 1903, 248 1906, Fax: 095 248 2025
Souvorovskaya Sq. 2, Tel.: 095 281 9574, 281 65 46, Fax: 281 5894
Λευκωσία: Λεωφ. Νίκης 16Α & Β, Τηλ.: 02 428 877, Telex: 4704, Fax: 02 428 251
Λάρισα: Στρατ. Τμήμα 14, Τηλ.: 04 641 181-5, Fax: 04 641 181

Καλλιτεχνική επιμέλεια
ΒΑΣΩ ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Επιλογή κειμένων
ΑΓΝΗ ΜΟΥΖΕΝΙΔΟΥ

Επιμέλεια ύλης
ΤΑΤΙΑΝΑ ΛΥΓΑΡΗ

Θερμά ευχαριστούμε για την πολύτιμη βοήθειά τους:
την εταιρία AZMED (Εμπορική-Ναυτιλακή & Πρακτορική Α.Ε.), την Ι. ΜΠΟΥΡΝΑΖΟΣ (Δερματομετρική ΕΠ.Ε.)
και τους φίλους Τάσο Βρεττό, Στέλλα Αλφιέρη, Λέα Κούση, Αγγελή Μουζενίδου, Βαρβάρα Γεωργοπούλου,
Αργυρώ Κουρουπού, Γιάννη Νικολόπουλο, Βάσω Αβραμοπούλου, Κωνσταντίνο Σαββάκη,
Μαρία Καντιφέ, Γαϊώ Κώνστα («Βεστιάριο»)

